

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. „Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K. List in oglasi se plačujejo naprej.“

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Evropska bojišča.

Velika bitka, ki se bje na Francoskem še vedno ni odločena, vendar je po zadnjih dogodkih odločitve vsaj na severu kmalu pričakovati. Kajti čete, ki so bile zaposlene pred Antwerpen so sedaj z vso silo pritiskale na severu na ostanke belgijske armade, ki se bojujejo ob strani združenih Angležev in Francozov. Na severu je v prvi vrsti cilj nemškega prodiranja francosko mesto Calais. Od tega mesta je namreč oddaljenost do angleške obale tako malenkostna, da bi lahko iz tega mesta Nemci obvladali s svojimi dalekosežnimi in izvrstnimi topovi vso tamošnjo morskotino in celo obstreljevali angleško mesto Dover, koje je itak že iz strahu pred Nemci civilno prebivalstvo zapustilo.

Nemška bojna sila je doslej prodrila preko kanala Yser-Yper in se vedno bolj bliža Diunkirchenu, ki leži blizu francosko-belgijske meje. Boji se vrše tako ob morju, da so se še pred kratkim vršili težki artiljerijski boji med nemškimi kopnimi baterijami in angleškimi pomorskimi ladjami. Dognano je, da Nemci na celi črti prodirajo. Med Nieuportom in Ostende so spravili zelo spretno težke baterije na dobro zavarovane postojanke, odkoder neprenehoma obstreljujejo angleške bojne ladje. Angleške ladje radi plitvosti morja ne morejo priti tako blizu obale, da bi uspešno odgovarjale.

Nemci stoje sedaj že 70 km pred Calaisom, torej komaj tri dnevne pohode. Ta položaj je za Angleže skrajno neprijeten, ker sedaj bo treba že varovati lastno državo, ne samo opiralno točko Calais.

Brez dvoma bodo pa tudi boji okoli trdnjav Verdun in Belfort kmalu prinesli odločitev. Kajti doslej še nemške čete niso imele na razpolago težkih topov, ki so porušili že belgijske trdnjave. Sedaj so ti topovi že namerjeni na te važne trdnjave, ki zaležejo Francozom za več sto tisoč vojaštva. Ako padejo te trdnjave bo francoska bojna črta tako oslabiljena, da se ne bo več mogla upirati nemški sklenjeni sili.

Na ruskem bojišču se je položaj zadnji čas nepričakovano ugodneje zasukal za nas. Močna nemška ojačenja, ki v veliki meri ogrožajo že Varšavo, so Ruse prisilila zmanjšati bojne sile, postavljene proti avstro-ogrskim armadam in jih deloma dirigirati proti Nemcem. Naše čete vrlo napredujejo. Na Ogrskem ni niti enega Rusa več, Bukovina je skoro vsa zopet v naših rokah. Ob reki San so naši izvalili Ruse prek reke in jih nato nepričakovano napadli in čez tisoč vjeli. Podobno so speljali naši in Nemci Ruse pred Ivangorodom na led in popolnoma porazili dve ruski diviziji in vjeli okoli 8000 Rusov. V ostalem je boj še neodločen. Nekateri so mnenja, da bo odločitev padla najbrže na enem obeh kril pri Samboru ali pa pri Jaroslavu. Padeč trdnjave Ivangoroda se pričakuje še ta teden, kar gre tudi na rovaš 42 cm topov. Dasi še sicer ni odločitve, vendar že lahko sedaj rečemo, da se sedanja bitka proti Rusom za nas in našo zaveznico zelo ugodno razvija.

V Srbiji in Črnigori se razume, da nihče ni pričakoval odločitve. Odločitev bo na Francoskem in Rusko-Poljskem. Kljub

primeroma malemu številu naših čet na jugu, so vendar naši uspehi zadovoljivi.

Po zadnjem poročilu so naše čete po zmagi na Romanji planini konečno potisnile srbske bande čez Drino. Istočasno smo zavzeli Jagodino planino in utrjene pozicije pri Ravnju in Mačvi.

Ako torej pretehtamo položaje na evropskih bojiščih, ne najdemo nikakega vzroka za ozkosrčnost.

Nov dedni zakon.

Pred kratkim je izšla cesarska naredba, ki urejuje med drugim tudi dedno pravo času primerno in sicer:

1. Vdova, oziroma vdovec, ako je bila žena gospodarica na posestvu, ima, če ni oporoke, poleg umrlega otroka, eno četrtino dedščine.

2. Če ni otrok, dobe starši, oziroma njihovi potomci, eno polovico, drugo polovico vdova. Potemtakem ima vdova tisto stopnjo, kakor tast in tašča skupaj.

3. Če ni ne otrok, ne staršev in tudi njihovih potomcev (svakov in svakinj ter njihovih otrok) ne, pač pa stari oče in stara mati, potem dobita ta dva polovico, drugo polovico pa vdova. Kar bi pa imeli dobiti potomci starih staršev (strici, tete, bratranci, sestrične in njihovi otroci), dobi tudi vdova.

4. Če ni ne otrok, ne staršev, ozir. njihovih potomcev, ne starih staršev, dobi vdova celo premoženje.

5. Vdova ima kar naprej izključno pravico do vsega premakljivega blaga, ki spada k gospodinjstvu.

6. Oporoka mora poskrbeti za ženo, in sicer mora dobiti žena najmanj polovico tega, kar bi ji pripadlo, če bi ne bilo oporoke. Drugače ni veljavna. Mož sme izključiti svojo ženo iz oporoke samo, če je žena po svoji krivdi ločena od njega, ali če je storila kaj takega, da bi se bil mogel sodnijsko ločiti od nje.

7. Vdova ima pravico, dokler se zopet ne omoži, do primerne oskrbe, v kolikor ni po svoji dedščini ali drugače preskrbljena. Če je kaj otrok, niso nič na škodi, ker so že tako dolžni skrbeti za mater. Glede na druge sorodnike je pa prav, da se pred njimi poskrbi za to, da umrlega žena dobi, kar potrebuje, če se s tem tudi njihova dedščina zmanjša ali celo popolnoma izgubi.

Splošno razumljivo poučilo o koleri in kako se je ravnati za časa kolere.

(Zastop zdravstvenega okrožja v Kranju je izdal pod gorenjim naslovom okrožnico, katerega radi važnosti in porabnosti tudi za naše kraje v glavnem objavljamo z željo, da si ga naši cenjeni bralci dobro prečitajo in ohranijo v spominu.) Konec.

Kako se imamo ravnati pri griži.

Griža je zelo kužna bolezen, ki se zanese le po odpadkih (blatu in po njem onečeenih stvareh) takih bolnikov. Velikokrat jo zanesejo potujoči rokodelci iz okuženih krajev. Najbolj jo pa raznesejo ljudje ene vasi sami, ker se ne dajo poučiti in šele potem verjamejo, da je bolezen kužna, če so jim otroci že večinoma pomrli.

Ako kdo pri Tebi zboli, daj ga takoj v posebno, bolj gorko sobo. Bolnik naj

ostane v postelji, četudi ni zelo bolan, pri bolečinah v trebuhu polagaj mu gorke, pa ne pretežke obkladke na trebuh. Če je blato zelo krvavo, pa ne smeš greti. Vživa naj le gorke tekoče stvari: precejeno žlemasto juho od riža ali ričeta, gorko mleko, gorko črno vino, gorki čaj s sadjevcem. Usta naj si pridno izpira s hladno vodo, ker si s tem najbolj pogasi žejo. Blato spravi takoj iz sobe ter ga zakoplji ali pa uniči z nepogašenim apnom, posodo pa izperi z vrelo vodo. Če se bolnik onečedi, umij ga z gorko vodo, poleg tega pa tudi naše ne pozabi ter si umivaj redno roke z milom in gorko vodo ter briši roke v čedni prt. Postelja, perilo mora biti vedno čedno; onečeno posteljno slamo sežgi, ali pa jo zakoplji. Perilo peri posebej z vrelo vodo, pa ne v potoku, tudi ne blizu vodnjakov, kateri so v močvirnem kraju, ker na ta način okužiš celo pitno vodo. Vodo pijte vsi prekuhani in ohlajeni. Stranišče naj bo čedno in ne metaj vanj blata od bolnikov. Tudi zdravi naj ne vživajo preveč sadja, kumar, piva in takih jedil. Varuj se prehlajenja! Ne hodi na stranišča, kamor hodijo bolniki. Če bolnika zelo na koncu črevesa boli ali tišči, polagaj mu gorke obkladke na črevo, ali pa naj sede na posodo, v katero si popred vlil prav gorko vodo, glej pa, da se bolnik ne opeče. Bolezen traja eden do štiri tedne ter še dalj časa. Nekateri imajo potem še več mesecev gnojno blato ter skozi to omagajo.

Griži se pridruže še druge nevarne bolezni: tako na trebušni mreni, na jetrih. Tudi se po ranah v črevih črevo zoži, kar je za življenje zelo nevarno. Nekaterim ostane vedno črevesni katar. Tudi členi, udnici podobno, otekaajo; to otekanje je za ude nevarno, ker se radi skrčijo po dolgi leži. Nekaterim obole tudi oči. Bolnike vije tudi krč v mečah in drugod po životu. Zato je najboljša suha gorkota. Obraz upade, motno oko je zelo odprto, koža je mokra, roke in noge so mrzle. Pikaste krvavitve pod kožo in otekanje okoli zob je znamenje velikega oslabiljenja.

Šolske knjige šolske zvezke

in
šolske potrebščine
pri
J. Krajec nasl. in Urb. Horvat-u
v Novem mestu.

Avstrijsko - nemško rusko bojišče.

Varšavske banke se selijo. Varšava, 26. okt. Tukajšnje banke so odpeljale svoje premoženje na oklopnih vlakih v Peterburg.

Važne operacije med Jaroslavom in Samborom. Dunaj, 26. okt. Vojni poročevalec lista „Morgen“ poroča o velikih operacijah med Jaroslavom in Samborom, kjer je pričakovati važnih odločitev.

Atentat na nekega našega poveljnika. Dunaj, 25. okt. Iz vojnega poročevalskega

stana se poroča: Način ruskega vojskovanja se vsled poročila iz zanesljivega vira kaže v novi luči: Rusi so razpisali 80.000 rubljev nagrade za tistega, ki bi ujel ali usmrtil nekega našega vojskovodjo. S tem je pojasnjen k sreči brezuspešen atentat na nekega našega poveljnika.

Pri Avgustovu in Ivangorodu se naša ofenziva nadaljuje. Berolin, 25. okt. Veliki glavni stan poroča: Na vzhodu so naše čete pričele z ofenzivo proti Agustovu.

Pri Ivangorodu se bojujejo naše čete ramo ob rami z avstrijskimi četami. Ujele so 1800 Rusov.

Bojna črta od Varšave do Karpatov. Na severovzhodnem bojišču stoje sedaj naše armade in močne nemške sile v skoro nepretrgani črti, ki se vleče od severnega vznožja Karpatov čez Stary-Sambor, čez vzhodno trdnjavsko ozemlje Przemysla, ob spodnjem Sanu in čez poljsko ozemlje Visle do Plozke (leži okoli 100 km severovzhodno od Varšave ob Visli), v boju proti glavni moči Rusov, ki so pritegnili v boj tudi svoje kavkaške, sibirskie in turkestanske čete.

Nemci prodirajo. Berolin, 22. okt. Uradno se poroča:

Na severovzhodnem bojišču zasledujejo deli naše armade v smeri proti Ossowiecu umikajočega se sovražnika. Vjeli smo več sto Rusov in zaplenili več strojnih pušk.

Pred Ivangorodom vjeli celo 8000 Rusov. Dunaj, 27. okt. Uradno se razglašajo: V bojih pred Ivangorodom smo dosedaj vjeli 8000 Rusov in zaplenili 19 strojnih pušk.

Poleg Jaroslava se je moral nek ruski polkovnik z 200 možmi udati.

Pri Zalucze (jugozahodno od Sniatyna) in pri Pasieniczi (jugozahodno od Nadworne) je bil sovražnik vržen nazaj.

V splošnem je položaj nespremenjen. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Zakaj se Rusi niso dotaknili petrolejskih vrelcev v Galiciji. „Wiadomosci polskie z Pragi“ poročajo z Drohobycza: Ko so vkorakali Rusi pod poveljstvom generala Černajeva, so bili sprejeti zastopniki angleških in francoskih bančnih skupin, ki so prosili, naj se Rusi ne dotaknejo petrolejskih vrelcev. Černajevu je čez en dan brzojavila ruska vlada, naj v korist ruske države mesto in petrolejske vrelce posebno štiti. Ravno tako je postopal v Boryslawu.

Naši porazili dve ruski diviziji in vjeli 4600 Rusov. Dunaj, 23. oktobra. (Kor. urad.) Uradno se razglašajo 23. okt. opoldne:

Med tem ko je v bitki južno od Przemysla imela včeraj glavno besedo naša proti sovražnim opiralščem namenjena težka artilerija, so se razvili hudi boji ob spodnjem teku reke San, kjer smo na več točkah pustili, da je sovražnik prekoračil reko, da bi ga potem lahko napadli in porazili. Ruske čete, ki so prišle čez reko, so že povsod potisnjene nazaj do reke. Pri Zarzecze smo ujeli nad 1000 Rusov.

Deli naše armade so se nepričakovano pojavili pred Ivangorodom, porazili dve ruski diviziji, ujeli 3600 Rusov in zaplenili eno zastavo ter 15 strojnih pušk. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, generalni major.

Boji za Magiero. Vojni poročevalec „Pesti Hirlapa“ poroča o bitki pri Magieri:

Mislim, da ne pretiravam, če sodim, da so naše čete ujele pri Magieri 20.000 Rusov. Ruska pehota se zelo hitro uda, če zaide v slab položaj.

Obkolitev Varšave. „B. Z. am Mittag“ poroča 26. t. m., da so prodrli Nemci do 12 kilometrov pred Varšavo.

Černovice zopet naše.

Dunaj, 23. oktobra. Včeraj dopoldne ob 11. uri so prišle prve naše čete v Černovice. Rusi so zapustili mesto brez boja. Meščani so naše vojake pozdravili z nepopisnim veseljem. Hiše so vse v zastavah. Prebivalci so vojake objemali, poljubovali in jih v velikem triumfu spremljali v mesto.

Dne 2. septembra, torej dva dni predno so zasedli Lvov, so Rusi vkorakali v Černovice. Rusi so spočetkoma postopali „militarno“, zahtevali so od mesta za enkrat samo 600.000 K vojnega davka. V ta namen so prijeli več odličnih oseb, med njimi rumunskega nadškofa Repto, in jih kot talnike odvedli v Kijew. Sploh so se pa Rusi v Černovicah prav dobro zabavali. Na glavnem trgu je vsak dan igrala ruska vojaška godba, zvečer so pa prirejali bale. Vojaki so se zadovoljili z vojašnicami, častniki so se pa nastanili po bogatih hišah. Ko je pa položaj za Rusijo postajal kritičen, ko s svojim prodiranjem na Ogrsko nikamor niso mogli, so pričeli Rusi v okolici Černovic pleniti in ropati. Začetkom oktobra je prišlo tudi mesto na vrsto. Razstrelili so veliki vodovod in popolnoma porušili krasno palačo rumunskega nadškofa, očitno iz maščevanja, ker je Rumunija ostala nevtralna.

Rusi zapustili Kolomejo. Neki ugledni dunajski parlamentarec je brzojavno obveščen, da so zapustili Rusi mesto Kolomejo, ki leži sredi pota iz Černovic v Stanislav.

Nemško-francosko-belgijsko bojišče.

Nesreča pri prevažanju avstrijskih motornih baterij. Dunaj, 19. okt. Listu „Neues Wiener Tagblatt“ se poroča iz velikega glavnega stana: Pri prevažanju avstro-ogrskih motornih baterij izpred Antwerpna po železnici se je pri Lüttichu pripetila železniška nesreča. Več vozov z baterijo je skočilo s tira. Žal je bil divizijski poveljnik baterije, stotnik Ferdinand Ammann 8. p. t. b. ubit; praporščak Wollner si je zlomil nogo. Več drugih častnikov in dva topničarja so bili lahko poškodovani. Baterija je ostala nepoškodovana. Tudi sicer ni nobene škode. Ubitega stotnika so prepeljali v Kolin ob Reni. S praporščakom Wollnerjem je bil pred Antwerpnom odlikovan z železnim križcem.

Nemci zasedli Roulers. Berolin, 26. okt. Nemški listi poročajo z dne 26. okt.: Mesto Roulers je v nemških rokah; Nemci napadajo mesto Arras.

Angleži razstrelili belgijski kraj Lippe. „Times“ poročajo iz Düinkirchna: Angleške vojne ladje popolnoma razstrelile belgijski kraj Lippe, ki šteje 14.000 prebivalcev. Lippe je oddaljen štiri morske milje od obrežja in leži med Ostendom in Nieuportom.

Zbiranje močnih nemških čet v jugozapadni Belgiji. Iz Rotterdama poročajo, da Nemci v jugozapadni Belgiji koncentrirajo velikanske sile, da bodo napadle ostanke belgijske armade pri reki Yser in krajno levo krilo prodrle.

30.000 Indijcev v bojni fronti. London. Državni tajnik za Indijo poroča, da je sedaj uvrščenih med francosko-angleško armado 30.000 Indijcev.

Razdor med angleško in belgijsko vlado. Dunaj, 27. okt. Dognalo se je, da je razdor med angleško in belgijsko vlado gotova stvar, ker bi rada Belgija sklenila separaten mir.

Japonske čete v Marsilji? Rim, 25. oktobra. Govori se, da so se v Marsilji že iskrcali ali se bodo v kratkem močni oddelki japonske vojske. Stvar ni nemogoča, vključno ogromni oddaljenosti Japonske od Evrope.

Nemci prekoračili kanal Yser-Yper; sicer položaj ugoden. Berolin, 24. decembra. Veliki glavni stan poroča: Boji ob kanalu Yser-Yper so izredno trdovratni. Na severu se nam je posrečilo z znatnimi silami prekoračiti kanal. Vzhodno od Ypresa in jugozahodno od Lille naše čete v hudih bojih počasi prodirajo.

Ostende so včeraj na popolnoma brezuspešen način obstreljevale angleške ladje.

V Argonskem gozdu so tudi napredovale naše čete. Zaplenjenih je več strojnih pušk in vjetih množica Francozov. Dva francoska letalna stroja sta bila tu razstreljena.

Severno od Toula pri Floreyu so Francozi odklonili ponudeno premirje, da bi lahko pokopali svoje mrtve, ki leže v velikem številu pred bojno črto in da bi spravili z bojišča ranjence.

Nemci vjeli 500 Angležev in popolnoma prekoračili Yser-Yper. Berolin, 25. oktobra. Veliki glavni stan poroča: Yser-Yper so med Nieuportom in Dixmuidenom po ljutih bojih dne 24. t. m. prekoračile nadaljne močne čete. Vzhodno in severovzhodno od Ypresa se je sovražnik postavil v boj. Kljub temu se je posrečilo našim četam na več krajih točke prodreti. Okolu 500 Angležev, med njimi en polkovnik, je bilo ujetih.

Nemci zavzeli Hamont. Z nizozemske meje brzojavljajo listu „Kölnische Zeitung“, da je 24. oktobra prispelo dvatisoč nemških vojakov s topovi in konji v Hamont. Prebivalstvo je zbežalo na Nizozemsko.

Obstreljevanje Verduna. Pred Verdun so došle razven avstrijskih 30.5 cm motorskih baterij tudi nekatere 42 cm havbice. Trdnjava se prične obstreljevati in nemški generalni štab upa, da padejo verdunske utrdbe v enem tednu.

Nemški obroč okolu trdnjave se vedno tesneje kuje. Francozi izpadajo obupno zdaj vsako noč proti strelskim jarkom naše pehote, a brez uspeha.

Francoski napad zopet odbit. Dunaj, 26. oktobra. Napad francoskih čet na nemško postojanko pri Largitzen v trdnjavskega ozemlju Belforta je bil odbit.

Bitka med angleškimi ladjami in nemškimi obrežnimi baterijami. Haag, „Times“ poročajo: Dve angleški topničarki sta v boju z nemškimi obrežnimi baterijami. Medtem so angleške ladje napadli nemški podmorski čolni. Bitka še traja.

Boji med Nieuportom in Ostende. Amsterdam, 23. oktobra. „Telegraf“ poroča iz Sluysa z dne 22. t. m.: Med Ostende in Nieuportom se vrši hud artiljerijski boj. Nemci streljajo iz Maria Kerke in Middel Kerke, Francozi iz Nieuporta, Angleži pa od morja sem. Iz Ostende se vidijo angleške ladje v višini Nieuporta in Ostende. Angleški letalci opravljajo poizvedovalno službo.

Petrolej ni dražji

če mu primešaš „SVEALIN“, ki se dobiva za malo novcev v knjigarni Urb. Horvat-a v Novem mestu. „Svealin“ daje čudovito krasno belo luč in je poraba petroleja za 30 odstotkov manjša.

Srbi in Črnogorci tepeni.

Srbi v Bosni potisnjeni čez Drino. Dunaj, 27. okt. Na Romanji planini poražene srbske in črnogorske čete so bile po štiridnevem neprestanem zasledovanju pri Višegradu in Goraždih potisnjene nazaj čez Drino. Naše čete so pri tem zaplenile v šoli pri Han Stjenici veliko infanterijske in artiljerijske municije in osvojile v bojih

z zadnjimi srbskimi četami na Velikem brdu — Vračivici strojne puške in gorske topove. Vzhodna Bosna je s tem do Drine očiščena sovražnikov.

Isti dan, ko so bili Srbi in Črnogorci potisnjeni nazaj čez Drino, so tudi naše čete v Srbiji izvojevale znaten uspeh. Dve utrjeni sovražni postojanki pri Ravnju in Mačvi so naši vzeli v naskoku, pri tem so zaplenili 4 srbske strojne puške, 600 ročnih pušk in bomb in ujeli veliko Srbov. Potiorek, fzm.

Jagodina planina v naših rokah. Po tridnevni bojih v Srbiji so osvojile naše čete Jagodino planino. To je najmočnejša srbska brambna pozicija, ki nam je dozdej prišla v roke.

Vsak dan pripeljejo mnogoštevilne srbske ujetnike v Sarajevo. Prišel je tudi oddelek 275 srbskih ujetnikov, med katerimi je bilo 41 častnikov in 73 komitašev. Vsi so bili ujeti pri zavzetju Jagodine planine.

Črnogorci in Srbi zopet v tridnevnom boju poraženi. Dunaj, 24. okt. (Kor. ur.) Uradno se 23. oktobra razglašajo: Močne srbske in črnogorske sile, ki so svoj čas vdrle po južnovzhodnih krajih, kjer ni bilo naših čet, v vzhodno Bosno, in jo z neukročeno tolpo plenečih in morečih četašev nadlegovale, so bile 22. t. m. po tridnevni ljutih bojih v prostoru ob obeh straneh ceste Mokro-Rogatica poražene in prisiljene, da so se morale hitro umakniti. Podrobnosti tega boja, v katerem so se borile naše čete neprimerno hrabro in so vrgle sovražnika ponovno z bajonetom iz utrjenih postojank, ki so ležale ena za drugo, se radi nadalje akcije, ki se je uvedla, pridržijo bodočemu poročilu.

Potiorek, fzm.

Naš aeroplan nad Lovčonom. Naše brodovje bombardiralo Lovčen. Zagreb. Avstro-ogrski aeroplan s strojno puško je dne 17. t. m. prišel nad Lovčen, napadel radiotelegrafsko postajo in en črnogorski bataljon. Pri tem je bilo ranjenih nekaj črnogorskih vojakov.

Tudi avstro-ogrsko brodovje je krepko bombardiralo Lovčen.

Srbska kraljeva rodbina. Sofija, 26. okt. „Utro“ poroča iz Niša: Zdravstveno stanje kralja Petra se je poslabšalo. Prestolonaslednik regent je ranjen. Princezu Juriju se rane še niso zacelile. Položaj srbske armade je obupen.

Srbom manjka municije. Sofijski listi objavljajo razglas srbskega višjega poveljstva, ki poziva vojake, naj varčujejo z municijo.

Laži srbskega časopisja. Naši so v bojih s Srbi ujeli tudi nekega višjega srbskega častnika. Ko ga pripeljejo pred naše častnike, pade na kolena, sklone roki in solznih oči in na celem telesu se tresoč prične prositi, naj store z njim, kar hočeje, samo oči naj mu ne izkopljejo. Naši častniki so se temu čudili in mu rekli, da je samoobsebi umevno, da se bo po končani vojski živ in zdrav vrnil domov. Na vprašanje, kdo mu je to povedal, je odgovoril, da pišejo srbski časopisi, da avstrijski vojaki vsem srbskim vjetnikom izkopljejo oči in da to srbsko vojaštvo verjame. Tako brezvestno srbsko časopisje vara svoje ljudi, ki potem na avstrijskih vojakih izvršujejo krutosti, misleč, da se s tem maščujejo.

Srem prost sovražnika. „Slovenec“ poroča: Proti trdovratno razširjenim vestem, po katerih naj bi v novejšem času Srbi zopet vpadli v Srem in da bi se posebno v Bežaniji pri Zemunu nahajal srbski bataljon v močnih zavarovalnih jarkih, dobivamo od kompetentne strani poročilo, da so take vesti brez vsake podlage. Bežanija je kakor tudi ostali del ogrskega Srema že zdavnaj popolnoma očiščen sovražnika. Na naših tleh se ne nahaja niti en srbski vojak. Naša ofenziva — kakor se nam poroča od zelo dobro informirane strani — popolnoma dobro napreduje.

Dovoljena vrnitev rezervistov iz Amerike?

London. Listi poročajo, da se v bodoče ne bodo ustavljali rezervisti vojskojočih se držav na nevtralnih ladjah. Ako se ta vest potrdi, potem bi se moglo po računu nemškega in avstrijskega konzulata v New Yorku čez Nizozemsko in Italijo vrniti v domovino 550.000 nemških in avstrijskih rezervistov, med katerimi je veliko častnikov.

Nesreča našega monitorja.

Dunaj, 23. okt. (Kor. urad.) Uradno se razglašajo:

Pri povratku od neke uspešne akcije na Savi je naš monitor „Temes“ zadel ob sovražno mino in se potopil. Od posadke pogrešajo 33 oseb, ostali so rešeni. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Osemnajst izdajalcev usmrtili.

„Sarajevoer Tagblatt“ priobčuje uradno poročilo iz Tuzle, da je bilo ondi 20. t. m. po vojnem pravu usmrčenih 18 srbskih prebivalcev iz okraja Kladanj, in sicer radi zločina proti državni vojni sili, zagrešenega s tem, da namenoma niso naznanili sovražnikovega bližanja, dalje so imeli pod streho sovražne čete in jih oskrbovali z živim, jim služili kot vodniki in se deloma tudi na njihovi strani borili in udeleževali plenitve; končno so grozili mohamedanskemu prebivalstvu s požigom domov, ako istih samo ne zapusti. Usmrčeni so bili: Božo Savić, Milka Žuga, Miko Žuga, Stepan Beka, Spanzenija Beka, Matija Gorčinović, Jovo Jobanović, Toda Višnja, Sava Bogdanović, Jovo Tadić, Simo Gjurić, Mitar Žugić, Pero Žugić, Nikola Žugić, Jovica Brklja, Nikola Ponjarac in Marko Brklja.

Klanje telet omejeno.

Ker se potrebuje v vojnem času posebno veliko živine, je vlada izdala odredbe, s katerimi namerava zmanjšati nepremišljeno klanje telet v prevelikem številu, da na ta način vzdrži in pomnoži število živine v državi. V uradni „Wiener Zeitung“ je izšla odredba poljedelskega ministrstva v sporazumu z notranjim in trgovinskim ministrstvom, da se smejo do šest mesecev stara teleta zaklati le, če se dobi zato posebno dovoljenje, ki ga daje od oblasti zato postavljen organ-izvedenec, oziroma župan. Slučaji, v katerih se sme dati tako dovoljenje so v odredbi določeni in so: Če tele zavoljo telesnih pomanjkljivosti ni sposobno za rejo, če ni prostora v hlevu, ali če manjka krme za vzrejo, tako slab gospodarski položaj posestnika, da je posestnik na vsak način prisiljen prodati teleta mesarju. Razen tega naj se noben živinorejec ne sili, da redi več kakor dve tretjini zadnjih šest mesecev povrženih telet. Klanje v sili in klanje telet iz tujih držav je seveda dovoljeno.

Pa tudi sicer se mora ozirati na gotove slučaje, v katerih bi prepoved za živinorejca prehudo zadela, ali če bi celo povzročila, da bi moral svoje gospodarstvo ustaviti. Tako se n. pr. sme dovoliti klanje teleta, če živinorejec neobhodno potrebuje denar, ki bi ga dobil za teleta.

42 centimeterski topovi.

Ti topovi se morajo pri transportu na cestah razdreti in naložiti na pripravljene vozove. Cev sama leži na velikem vozu; posamezni deli se vozijo na drugih vozovih. Če se ukaže med prevozom, da se mora top pripraviti, obstane cela kolona. Vse moštvo potegne cev na lafeto in položijo se kolesa in oklop. Z velikim ropotom se pomika top v določeno mu postojanko, ki je sovražnik sploh ne vidi. Pok je

strašen. Užge se strel z električno žico v oddaljenosti 400 metrov. Zračen pritisk je pa tako silen, da ne more v bližini nihče ostati na nogah. Cev je dolga 21 metrov. Strel doseže daljavo 44.000 metrov. Predstavljajte si učinek, če pade strašna granata iz višine 400 do 500 metrov v precej visokem lovu. Vsak strel je drag in stane približno 48.000 mark. Napačna je sodba, da bi bilo mogoče iz teh topov izstreliti le 150 granat; gotovo je marveč, da sedanjo vojsko topovi gotovo prežive. Predno se kak strel izstrelji, se natančno izračuna daljavo; nato se še enkrat računi in meri. Ko strel počí, je gotovo, da zadene. Pokaže se mogočen, ognjen steber, nato steber dima, ki je nad 100 metrov visok. Čez nekaj časa se čuje zamolkel grom. Krogla se vkople, če niso tla skalnata, 8 do 10 metrov globoko v zemljo in izvrti luknjo, ki meri 15 do 18 metrov.

Deželni predsednik ekselencia baron Schwarz in soproga v Novem mestu in Kandiji.

Ob polu dvanajsti uri dopoldne pripeljala sta se visokorodna gosta v spremstvu milostlj. gos. prošta dr. Elberta in gosp. okr. glavarja barona Rechbacha v bolnico Usmiljenih bratov v Kandijo. Pri vrodu v bolnico pozdravili so jih preč. p. grijor Polykarp Vavpotič, gosp. dvorni svetnik pl. Šuklje in gosp. deželni poslanec župan Zorc. Ekselencia gospod deželni predsednik in gospa baronica pregledala sta nato bolniške prostore in obiskala vojaške in civilne bolnike. Z vsem dobro opremljena bolnica je napravila na visokorodnega obiskovalca dober vtis. Prav pohvalno se je pa izrazil ekselencia o moderni napravi operacijskih sob in še posebno o važni napravi Röntgenovega pristroja in kremenjakove svetilke, katere umetna svetloba se uporablja za razne bolezni z najboljšimi vspehi.

Visokorodna gospa ekselence podarila je pri tej priložnosti smodke in cigarete za ranjene vojake.

Darovi za ranjence v Kandiji.

Za ranjene vojake v bolnici v Kandiji so podarili: Gosp. dr. Bertsche v Pogancah krompir, preč. gosp. župnik v Škocjanu vrečo suhih čespej, vasi Jelše in Črešnjice pri Št. Petru krompir, zelje in fižol, gosp. pl. Šuklje cigarete, iz nabiralnika glavne tobačne trafike v Novem mestu tobak, smodke in cigarete, gospa in gospod višji želez. svetnik Opitz smodke in cigarete, občina in župnija Bela cerkev ste nabrali krompir in razno sočivje, gđ. Hedviga Rosina 2 škafa vina, gđ. Ana Zupan Ljubljana košarico grozdja in 25 steklenic vina, gosp. grajšček Germ 1 sodček vina. Razno sadje so prinesli: Mavsar in Blažič iz Vel. Slatnika, Reza Rozman iz Sela pri Ratežu. C. kr. okrajno glavarstvo je podarilo veliko nemških knjig.

Vodstvo bolnice se vsem najpriskrneje zahvaljuje.

Darovi za volno.

Darovali so gospodje, gospe in gospodične: Agnič Ivana 1 K, Andrijanič Dora 5 K, dr. C. Ažman 10 K, Barborič Lina 2 štrene volne, Butara A. 1 K 50 h, Dolenc Terezija 2 K, Dolinšek Marija 4 K, Drame Ana 15 štren volne, dr. S. Elbert, prošt 3 K, Ferlič Marija 1 K, Furlan Fani 4 K, Gerdešič Amalija 3 K, Germova R. 2 K, Globevnik Emilija 3 K, Golija Marija 2 K, Gorjanec 3 K, Guzelj Ida 1 K, Haider Pavel, 1 K, Horvat Urban 2 K, Hrška L. 2 K, Jarc Marija 2 K, Jakše 1 K, Illovsky Kati 1 K, dr. Ivanetič Fr. 1 K, Kalčič Avgusta 17 K, Kalčič Bēla 5 K, Kastelic Sofija 1 K, Koklič Rezi 1 K, Kavarna Smola 8 K, Kos Josip 1 K, Kenda Mici 1 K, Klemenčič Marija 2 K, Kramberger 2 K, Kuder Katica 3 K, Brata Kobé 5 K, Küssel Nežika 1 K, Kunc Mimi 2 K, Krajec 3 K, dr. Kremžar 2 K, Lobe Janko 1 K, Lovše Pavla 2 K, Malásek 2 K, Marijina kongregacija 30 K, Mayer Neti 1 K, Mejak Linca 1 K,

Mehora Beti 1 K, Mikec Marija 20 h, Mramor Julija 3 K, Neimenovan 20 h, Neimenovan 1 K 80 h, Nečitljiv podpis 2 K, Novljan Angelca 1 K, Oblak Kati 5 K, Ogrin T. 1 K, dr. Ogrizek 2 K, Pauser Adolf 10 K, Paučič 2 K, Petrič Fani 60 h, Picek 1 K, Perko Jerca 1 K, Povše Fr., kanonik 2 K, Ravnikar Pavla, 2 štreni volne, Rogina Matilda 3 K, Ropas L. 1 K, Rosenberger Ivana 2 K, Rozman Karl, župan 10 K, Rohrman Tilka 2 K, Rozina Marija 2 K, Rezka 1 K, Sbrizzai Maks 2 K, Skalický Olga 2 K, Seidl Franc 2 K, Seidl Marija 3 K, Svetec 40 h, Špendal Fr., kanonik 2 K, Škrabel 1 K, Stopar Albina 1 K, Starič Tilka 1 K, Šerko Angela 5 K.

Nadalje so darovali: Škerlj Ana Kandija 2 K, Škerlj Stanko Kandija 1 K, dr. Strašek 5 K, Šmalc Urška 2 K, Toporiš Ema 2 K, Turk trgovka 1 zavitek volne, Valka 6 p. nogavic, 1 p. spodnjih hlač, 1 p. rokavic, Vavpotič Frida 2 K, Vojska Angela 5 K, Vojska Berta 2 K, Vodnik Ana 5 K, kanonik Virant 2 K, Windischer Alojzij 2 štreni volne, Windischer Josip 2 K, Zwitter Franja 3 K, Ženska Ciril Metoda podružnica 7 K, Žitek Jakobina 6 K, Budna Josipina 2 K, Duimič Amalija 4 K, Fabjančič Lizi 1 K, Ferlič 40 v, Košak Franja 1 K, Munda Ivanka 1 K, Müller Ana 3 K, Volčič Kristina 2 K, Splihl 3 K, pl. Šuklje ing. 2 K, Poula 1 K.

Dohodki 288 K 10 v, izdatki 283 kron 11 v, ostane 4 K 99 v.

Konec Albanije.

Z Dunaja se uradno poroča: Kakor izvemo iz diplomatskih krogov, so Italijani že izkrcali v Valoni svoje čete. Tudi Grki napovedujejo, da se podajo v Epir, a ščitijo prebivalstvo proti zatiranju. Grki nameravajo predvsem prodirati v Argyrokastro.

Dopisi.

Prečina. Na severnem bojišču je bil ranjen Jožef Kic, posestnik na Dol. Kamnicah in je potem umrl na zadobljenih ranah v Elizabetni bolnici v Satoralja Ujhely na Ogrskem. Zapušča vdovo in štiri nepreskrbljene otroke. Počivaj v miru, hrabri mož, ki si prelil junaško kri za blagor domovine! — Dolgo časa ni bilo nobene vesti o Josipu Zagorc iz Bršljina, članu našega izobraž. društva. Sedaj se je naenkrat oglasil iz Rusije. Gotovo bo zanimalo vse bralce „Dol. Novic“ njegovo pismo, ki ga je poslal svoji ženi.

„Draga žena! Zopet ti pišem, ker Bog ve, ali boš prejela kako moje pismo od tu; pisal sem ti od tu že dvakrat, toda ne vem, če boš kaj prejela. Prosim te, ne skrbi zame nič! Zdravje se mi hitro vrača, kmalu bom spet zdrav; samo da bi bil kmalu mir, da bi nas izpustili. Moj Bog, kako rad bi izvedel, kako je doma! Blagor vam, ki ste doma! Prosim te, sporoči mojim staršem, prijateljem in znancem, kaj je z menoj ter jim izroči moj mili in srčen pozdrav; naj se me včasih spomnijo pri dobri volji; solze mi stopijo v oči, ko se spomnim na to, toda upam v Boga, da se zopet vrnejo nekdanji časi! Sprejmite končno, vsi moji dragi, od mene iskreni pozdrav!

Ves vaš Jože Zagorc.

Roskopf (?), dne 18. oktobra 1914.“

Domače in tuje novice.

Slovesno sv. opravilo za blagor duše stotnika gosp. Iv. Kobe-ta, ki je junaško daroval svoje življenje za domovino na severnem bojišču, bo jutri, v soboto, ob 8. uri zjutraj v kapiteljski cerkvi.

Predsednik kranjskega Rdečega Križa obiskal dolenjske ranjence. Dne 26. t. m. je prišel v Novo mesto in Kandijo predsednik Rdečega križa za Kranjsko, gospod del Cott, in je pregledal obe bolnišnici in njih prostore, ter se prav prijazno pogovarjal z ranjenci.

Padel je na srbskem bojišču občešpovani posestnik in gostilničar iz Gor. Maharovca Martin Metelko. Pokojnik je bil član maharovške požarne brambe in priden gospodar. Naj počiva v miru blaga duša v tuji zemljici!

Ogrski državni zbor se skliče. Dunaj, 26. okt. Ogrski državni zbor se bo sešel novembra meseca, da reši več nujnih vladnih predlog, med njimi podalšanje poslaniške dobe državnih poslancev.

Novi finančni minister. Cesar je imenoval dosedanjega voditelja finančnega ministrstva, dr. Engla za finančnega ministra. Dr. Engel je bil eden najizvedenejših finančnih uradnikov.

K sedanjim črnovojniškim naborom. Črnovojniški nabori letnikov 1878—1890 se ne bodo vršili samo v Ljubljani, marveč v vseh mestih, kjer je sedež okrajnega glavarstva.

General Auffenberg na jug? Več nemških listov poroča, da bo general Auffenberg najbrže po svoji ozdravitvi prevzel na južnem bojišču poveljstvo.

Za 48.000 ujetnikov prostora na Zgornjem Avstrijskem. Linc. Na Zgornjem Avstrijskem je pripravljeno prostora za 48.000 ujetnikov. Prvi transport, 2000 ljudi je že prišel.

Francoska ladja z ranjenci se ponesrečila. London, 26. okt. (Kor. urad.) „Lloyd“ poroča, da se je ponesrečil s francoskimi ranjenci parnik „Marie Henriette“ pri rtu Barfleur. Neki drugi parnik mu pomaga. Postaja na otoku Wight dobiva nujne pozive na pomoč.

Vloga dijaka Endlicherja. Iz poročila o sarajevski obravnavi še posnemamo: Prebrana je bila izjava priče Rudolfa Heister-Habeduša. Ta priča je slišala od Ivana Endlicherja, predsednika jugoslovanskega ferijalnega društva na Sušaku, da je svrha nacionalistične organizacije, da dijaki povsod propagirajo idejo jugoslovanskega združenja in da na ta način pripravijo tla za vojsko proti Avstriji v korist Srbije. Imenovana organizacija ima v Beogradu visoke pokrovitelje, a svoje središče ima v Ljubljani.

Bolgarski dijaki izgnani iz Rusije. Sofija, 26. oktobra. „Utro“ poroča, da je ruska vlada izgnala iz Rusije vse bolgarske dijake.

Angleži utrjujejo London. Listi v New Yorku priobčujejo pisma angleških vojakov, iz katerih je razvidno, da utrjujejo Angleži mesto London v okrožju 20 milj. Delajo se utrjeni okopi iz zemlje in druga obrambna dela.

Na Angleškem so zaprli 70.000 avstrijskih in nemških podanikov. „Times“ poroča: Nemški in avstrijski vojni obvezanci bodo kmalu vsi v vjetniških taborih. Njih število znaša v Londonu 40.000, po celem kraljestvu pa 70.000.

Rusi nameravali usmrtiti nemškega konzula v Tabrisu. Naš korespondenčni urad poroča, da je nameraval neki Rus pred dnevi usmrtiti nemškega konzula v Tabrisu. Konzul je bolan in se nahaja v varstvu konzula Združenih držav. Rusi so raztrgali v Urmiji avstro-ogrske in nemško zastavo. Vse to je pomnožilo simpatije Perzijancev do Avstro-Ogrske in Nemčije.

Pri Kotoru poškodovana angleška torpedovka. Iz Frankobroda se poroča, da so prepeljali v pristanišče Mofette močno poškodovan torpedni rušilec, ki sta mu obstreljena oba dimnika. Sodi se, da je bil angleški rušilec poškodovan pri Kotorju.

Važni dogodki v Perziji. „Reichpost“ poroča iz Kopenhagna: Po poročilih „Reuterjevega urada“ so zasedle združene turško-perzijske čete glavna mesta v perzijskih gubernijah.

Nemiri v Macedoniji. Prefekt Strumice brzojavlja, da se je pojavila v okraju Radovište srbska banda, ki požiga in bolgarsko prebivalstvo strahuje. Po poročilih iz Strumice so neznani storilci ustrelili nedaleč od mesta poslanca Georgieva, člana demokratične stranke v sobranju.

Boji v južni Afriki. Reuterjev urad. Ob reki Oranje je napadel Angležev polkovnik Maritz z vsemi četami, 4 strojnimi puškami in 8 topovi. Angleži imajo

8 ranjencev; števila sovražnikovih izgub se ne more ceniti, ker je ranjence s seboj vzel.

Najnovejša poročila.

Siloviti boji med Lillejem in Dünkirknom. Dne 26. okt. zvečer v Haag došle brzojavke poročajo, da kakor se sklepa iz gromenja topov, se bije boj na belgijskem obrežju še silovitejši. Nemci so mesto Rousselaire (Roulers) zavzeli že tretjič, kar potrjujejo vsa poročila.

Boj za Ivangorod. Listi poročajo, da so zavzeli Nemci tri utrdbe pred Ivangorodom. Obstreljevanje Ivangoroda, ki je trajalo že 14 dni, ni dovedlo do uspeha, dokler niso pritegnili v boj 42 cm topov, ki so hitro povzročili, da so tri zunanje utrdbe podlegle. Padec trdnjave se pričakuje koncem tega tedna.

Boji na Francoskem se nadaljujejo. Nova grupacija čet proti Rusom. Berlin, 28. oktobra. (Kor. urad.) „Wolfv urad javlja: Veliki glavni stan, dne 28. oktobra dopoldne. Sporočilo najvišjega armadnega vodstva.

Boji pri Nieuportu in Dixmuidenu se nadaljujejo. Belgijci so dobili tam znatna ojačenja. Nadaljevali smo z napadi. 16 angleških vojnih ladij se je udeleževalo boja proti našemu desnemu krilu. Njihov ogenj je bil brezuspešen.

Pri Ypresu je ostal položaj neizpremenjen. Zapadno od Lilla smo uspešno nadaljevali z napadom. V Argonskem lesu smo zavzeli zopet nekaj sovražnih okopov, katerih posadke smo vjeli.

Na zapadni fronti se danes ni zgodilo ničesar bistvenega.

Na Poljskem so nemške in avstrijske armade v večdnevni bojih uspešno zavrnile vse ruske napade, potem pa so se morale izogniti novim ruskim četam, ki so prodirale izpred Ivangoroda, Varšave in Novogeorgijevska. Rusi sprva niso sledili. Od sovražnika smo se razločili brez težave. Naše čete se bodo položaju primerno nanovo grupirale.

Na severovzhodnem bojišču ni nobenih bistvenih sprememb.

Naši na jugu zavzeli nove pozicije. Dunaj, 28. okt. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 28. oktobra:

Dne 27. oktobra smo v Srbiji zopet izvojevali uspehe.

Z naskokom so naše čete zavzele Ravne in močno utrjeno sovražno postojanko ob obrežni cesti pri Črni Bari v Mačvi, in sicer po hrabrem sovražnem odporu. Pri tem smo osvojili 4 topove in 8 strojnih pušk, vjeli 5 častnikov in 500 mož ter vplenili mnogo vojnega materiala. Potiorek, fzm.

Pri Nieuportu nemški topovi poškodovali štiri angleške bojne ladje. Harwich, 28. oktobra. Sem so privlekli štiri manjše angleške bojne ladje, ki so bile v bojih pri Nieuportu poškodovane od krogel iz nemških topov.

Nemško prodiranje med Ostende in Arrasom. Rotterdam, 28. oktobra. Nemci prodirajo na celi črti med Ostende in Arrasom. Odpor zaveznikov peša vidno, ker nimajo rezerv.

Sodba v Sarajevu. Sarajevo, 28. okt. (Kor. ur.) V veleizdajniškem procesu se je proglasila sodba danes dopoldne. Na smrt na vešalah so obsojeni obtoženci: Danilo Ilić, Veljko Čabrinović, Nedjo Kerović, Miško Jovanović, Jakov Milović; na dosmrtno ječo: Mitar Kerović; na 20 let težke ječe: Gavrilo Prinčip, Nedeljko Čabrinović in Trifko Grabec; na 16 let težke ječe: Vaso Čubrinović; na 13 let težke ječe: Cvjetko Popović; na 10 let težke ječe: Ivo Kranjević in Lazar Gjoikić; na 7 let težke ječe: Cvijan Stjepanović; na 3 leta težke ječe: Branko Zagorac in Marko Perin. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Loterijske številke.

Gradec, 28. oktobra 81 70 62 44 57

Belokranjski - vestnik. -

Preloka pri Vinici. V začetku meseca oktobra nas je zapustil velečastiti gospod župnik Matija Kadunc; služboval je pri nas nepretrgoma nad 30 let, nakar se je podal po nadstiridesetletnem službovanju v pokoj na svojo domačijo v Žužemberku. Občinski odbor na Vinici ga je bil lansko leto izvolil za častnega občana; bil je namreč dolgo vrsto let občinski odbornik in načelnik krajnega šolskega sveta. Gospodu želimo v pokoju še mnogo let!

Namesto gospoda M. Kadunca je bil imenovan za župnega upravitelja gospod Ivan Sever, kateri nas je moral radi bolehnosti kmalu zapustiti, odšel je pretečeni teden na Koroško Belo, odkoder pride k nam tudi novi gospod župni upravitelj Ivan Bambič; tako bomo imeli v dobi enega meseca kar tri duhovnike.

Gospodarstvo.

Letošnja krompirjeva letina in njeni nasledki.

Splošna je letos tožba, da se je krompirja dosti manj pridelalo kakor druga leta. Pri nas se povsod sliši, da ga je polovico manj kakor lansko leto. Cena njegova je zaradi tega tudi močno poskočila.

To je hud udarec za vse, ki morajo krompir kupovati. Najbolj so udarjeni revnejši mestni prebivalci, obrtniški in delavski sloji, ki jim je poleg kruha krompir glavni vsakdanji živež.

Pa tudi na kmetih zunaj je položaj vsled slabe letine neugoden. Premajhen pridelek občuti v prvi vrsti kmet sam, ki nima krompirja za prodaj in si na ta način ne more pomagati do denarja. V marsikateri kmetijski hiši pa bo letos krompirja primanjkovalo.

Letošnja slaba krompirjeva letina nas sili, da smo do skrajnosti previdni in varčni s krompirjem. Vsak naj si napravi že sedaj račun, kako bo izhajal s pridelanim krompirjem, koliko ga naj pusti za jed, koliko za seme in za klajo prašičem. In tega naj se potem tudi drži. Vsak teden se sme porabiti le tista množina krompirja, ki je naprej določena. Nič več! Drugače ne bomo izhajali. Letos je tudi drobn krompir bolj skrbno prebrati kakor druga leta. Za svinje naj se pusti le tistega, ki ni za drugo rabo. Če je pri hiši dosti živež, naj se nekaj krompirja, kolikor ga po računu ostaja čez domačo potrebo — prodaja, kajti po mestih se rabi dosti krompirja in je naša dolžnost, da zalagamo ž njim po primerni ceni mestno prebivalstvo. Vsaka hiša mora pa na to paziti, da bo s krompirjem izhajala vzlic slabejši letini in da bo krompirja ostalo tudi za seme, ker spomladi ne bo dobiti semena od nikoder.

Zelo važno je letos, da se krompir skrbno rabi. Letos ima vsak posamezni krompir svojo vrednost. Zato je s krompirjem varčevati, kar se da. Bodimo varčni, če krompir lupimo in pripravljamo ga le toliko za vsakdanjo jed, kolikor ga je neobhodno potreba. Krompir naj nam ne ostaja na mizi, ampak naj se ga v skledi raje manj prinese kakor preveč.

Poleg varčne porabe je letos tudi to zelo važno, da ga skrbno shranjujemo. Krompir nam letos ne sme trpeti nobene škode po naših shrambah. Zato je krompir shranjevati na suhem in ga je po potrebi prebirati. Letos nam ne sme biti vse eno, ali ga kaj malega segniti ali ne, ampak vsak gomolj naj se nam drži do spomladi. Če je klet vlažna ali slaba, naj se pridno zrači in pušča po potrebi odprta, da zamore škodljiva vlažnost odhajati.

Na vse to nam je letos bolj paziti kakor druga leta, kajti ne moremo si

predstavljati po deželi hujšega zla, kakor če bi prezgodaj zmanjkalo krompirja, ki je vsakdanji in najpoglavnejši živež za nas.

Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Prepovedana prodaja telet za klanje.

Ker porabi vojna veliko klavne živine in se je bati, da bi bilo doma premalo nove prireje, se je izdala po izgledu Nemčije in Ogrske tudi pri nas prepoved za klanje telet. Po tej odredbi se smejo klati teleta do starosti 6 mesecev le z dovoljenjem pristojne oblasti, namreč županstva. To dovoljenje sme dati župan v teh-le slučajih: Ako je tele zaradi pomanjkljivih telesnih oblik nesposobno za rejo, potem, če je v hlevu premalo prostora, ali če manjka potrebne krme, ali pa če je živinorejec vsled slabega denarnega stanja prisiljen teleta prodati. Tudi se ne sme nobenega večjega živinorejca siliti, da bi več redil kakor dve tretjini telet, ki so se porodila v zadnjih šestih mesecih. Klanje v sili je dovoljeno. S to odredbo se hoče doseči, da bi se klanje telet in uživanje teletine kolikor mogoče omejilo v času vojne in da bi se skrbelo za zadostno rejo živine.

Prodaja mleka v Novem mestu.

Menda ni bilo v Novem mestu še nikoli toliko mleka, kakor ga je v zadnjem času. Da ga naše mlekarice prodajo, mu zbijajo cene, kar se da, in kolikor ne store mlekarice v tem oziru, store meščanje, ki imajo mleka na izbiri. Najbolj pa škodujejo same sebi mlekarice same, ki se ne drže cene in ki ne privoščijo druga drugi, da bi se prodalo mleko po poštenih cenah. Ta naval bo trajal seveda samo nekaj časa, dokler je toliko jesenske paše kakor je imamo sedaj in dokler je še dosti zelene krme. Kakor hitro pričnemo s suho krmo, se bo položaj izpremenil. Poudarjati pa moramo dejstvo, kako težko je z našimi ljudmi kako organizacijo započeti, ker ne poznajo drugega, kakor sami sebe in ker jim manjka vsake zavednosti v takih-le položajih.

Zaprta meja za žito. Rumunija je svojo mejo za izvoz pšenice zaprla. Odprta je pa še meja za izvažanje turšice.

Maksimalne cene za pšenico se bodo v kratkem tudi pri nas vpeljale, da se napravi konec škodljivemu pretiravanju sedanje cene.

Tržna poročila.

Vinske cene. Po drugih vinskih krajih se že nastavljajo cene za vino, ki so pa v obče nižje kakor druga leta. Pri nas na Dolenjskem ni bilo dosedaj še nič kupčije, gotovo je pa, da bodo tudi pri nas cene nekaj nižje kakor druga leta. Naša vina je treba že sedaj v denar spravljati in vsak vidi, da je bolje, če ga prodaja sedaj po pametni ceni, kakor če ga mora o kresu okrog ponujati za nižjo ceno. Vina z izgubo starati ne velja. Da bodo naši vinogradniki poučeni, kako se vina po sosednjih deželah prodajajo, smo se namenili s prihodnjim listom priobčevati tudi ondotne vinske cene.

Naša vinska kupčija je dosedaj bolj sama sebi prepuščena, kar pa ni prav. Tudi pri nas je treba to kupčijo bolj podpirati. Najbolje bo, da se bodo v naših razmerah zavzela naša županstva za to in bodo po možnosti podpirala vinsko kupčijo. Če župan sam ne more kupcem iti na roko, naj pa spremlja kupca kaka druga zaupna oseba, ki je pripravna za take kupčije. Kdor želi svoje vino prodati, naj bi to naznanil pri županstvu in povedal množino in kakovost vina. Pri vsakem županstvu bi imeli na ta način zaznamek o vinu, ki je v dotični občini na prodaj. Te seznamke naj bi se poslalo od strani vinorodnih občin na županstva, ki so na sedežu okrajnega glavarstva ali okrajne sodnije in ki so pripravljena pomagati pri posredovanju vinske kupčije. S tako organizirano po-

močjo bi se dalo veliko dobrega storiti za olajšanje vinske kupčije. Važna središča za pospeševanje vinske kupčije na Dolenjskem so Novomesto-Kandija, Krško in Metlika.

Tovarišem čevljarjem.

Zadruga čevljarjev v Novem mestu naznanja vsem svojim članom, da se je pri odborovi seji dne 10. sept. 1914 na novo uredila preizkuševalna komisija za pomočniške preizkušnje. Ta komisija je sklenila, da se bodo odslej vršile preizkušnje za pomočnike vsako četrtnetle, t. j. vsake tri mesece. To pa zaradi tega, da se bo nabralo več učencev, ker je neprilčno za vsakega učenca posebej klicati preizkuševalno komisijo. Tudi pri drugih zadrugah imajo tako urejeno. Le takrat, ako bi učenec takoj, ko je prost, šel od mojstra domov ali na tuje, le v takem slučaju se bode preizkušnja vršila samo za njega. Ker je ta preizkušnja, ki jo mora narediti vsak učenec, da s tem dokaže, da se je dobro izučil, velikega pomena za vsakega učenca, bi bilo želeti, naj bi se gg. mojstri tudi sami za to zanimali ter svoje učence že nekaj preje opozorili, da bo treba delati preizkušnjo, da naj se za to vsak bolj potruji in uri v delu, da bode preizkušnjo bolje izvršil.

Če bode učenec pomočniško preizkušnjo dobro izvršil, bode čast za njega; v prvi vrsti pa bo to čast za njegovega mojstra samega, ker dobro delo hvali mojstra!

Pomočniška preizkušnja je velikega pomena tudi zato, ker tisti, ki ne bo imel izpričevala o preizkušnji, ne bo dobil obrtnega lista, to se pravi, ne bo dobil patenta, ako bi hotel kdaj začeti obrt na svojo roko. Tem potom bodi tudi povedano, da se pomočniške preizkušnje odslej ne bodo vršile več tako po domače, kakor so se vršile zadnji čas, da bi namreč učenec naredil par čevljev, potem bi jih pa nosil od mojstra do mojstra kazat, kako jih je naredil. Marveč preizkušnje se bodo in se morajo vršiti natančno po preizkuševalnem redu, določenem po razpisu c. kr. deželne vlade z dne 19. junija 1908, št. 14.195, ki ga ima zadruga v roki in se mora po njem ravnati. Naj torej vsak mojster skrbí, da bo dal učencu dovolj časa na razpolago, da bo delo lahko mirno izvršil, ne v naglici. Tudi naj se mu da tako delo, ki ne bo naročeno, da bi naročnik komaj čakal na čevlje, marveč tako, da čevlji lahko ostanejo pri zadrugi toliko časa, da se bo komisija sestala in delo pregledala. Vsak učenec naj naredi na zadrugo prošnjo za pristopev k preizkušnji. Da bo vedel narediti prošnjo, bo dobil navodilo pri zadrugi. Ker je letošnjega leta samo še tri mesece, zato se bode vršila skupna preizkušnja za vse čevljarske učence, ki imajo biti letos prosti, zadnji teden pred novim letom, kar naj blagovolijo vsi gg. mojstri vzeti na znanje. Zadrugi odbor je tudi sklenil, da bodo dobili tisti učenci, ki bodo pomočniško preizkušnjo naredili s prav dobrim uspehom,

primerno darilo, kar bo v spodbudo vsem. Gospodje tovariši, načelstvo zadruga vas prosi, da se blagovolite po tu navedenem ravnati, da bo zavladal pri zadrugi red, kakoršnega zahtevajo zadruga pravila.

Naj nihče ne misli, da Vam zadruga napravlja s tem sitnosti. Povsod mora biti disciplina, ker brez nje ni reda, in se ne da voditi nobena stvar. Zadruga načelnštvo se mora ravnati po pravilih, ki jih je odobrila c. kr. deželna vlada, načelnštvo pa ste izvolili Vi sami. Torej se morate ravnati po tem, kar načelnštvo na podlagi pravil odredi.

Načelnštvo zadruga čevljarjev opozarja vse mojstre, zadruga člane, naj vsak svoje učence in pomočnike, ko jih sprejme, tekom 8 dni naznani zadrugi, da bode šlo vse po redu. To zahteva § 5. zadrugnih pravil, ki govori o dolžnosti članov.

Vsak mojster, pomočnik in učenec, ki bo imel kak opravke pri zadrugi, kako pritožbo ali kaj drugega, naj se zglaš pri zadrugnem načelnštvu, Tesarska ulica št. 166. Zadruga čevljarjev.

Dražbeni oklic.

E 548/14
8

Vsled sklepa z dne 10. oktobra 1914, opravilna številka E 548/14/8, se prodaja dne 16. novembra 1914 dopoldne ob polu 10. uri pri podpisnem sodišču soba št. 4 na javni dražbi:

Hiša št. 34 in vrt v Kandiji vlož. št. 53, kat. obč. Kandija. Cenilna vrednost je 5420 K, najmanjši ponudek 3210 K.

Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovom, odd. IV.,
dne 27. oktobra 1914. 98

Dražbeni oklic.

E 495/14
10

Vsled sklepa z dne 12. oktobra 1914, opravilna številka E 495/14/10, se prodaja dne 16. novembra 1914 dopoldne ob polu 10. uri v Novem mestu pri sodišču soba št. 8, na javni dražbi:

Hiša št. 18 v Novem mestu z vrtom in gozdno parcelo št. 4093/342 gora Rasen, davč. obč. Dobindol. Cenilna vrednost je 4200 K, najmanjši ponudek 2100 K. Pod najmanjšim ponudkom se ne prodaja.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovom, odd. IV.,
dne 27. oktobra 1914. 99

Dražbeni oklic.

E 476/14
11

Vsled sklepa z dne 18. oktobra 1914, opravilna številka E 476/14/11, se prodaja dne 23. novembra 1914 dopoldne ob polu 10. uri v Novem mestu pri sodišču soba št. 8, na javni dražbi:

Vložek št. 692, k. o. Kandija, hiša v Žabjivasi s stavbno parcelo vred. svinjak in vrt za zelenjavo. Cenilna vrednost je 9070 K, najmanjši ponudek 6047 K, in vložek št. 552, k. o. Smolinjavas, gozd. Cenilna vrednost je 134 K, najmanjši ponudek 90 K.

C. kr. okrajno sodišče v Rudolfovom, odd. IV.,
dne 27. oktobra 1914. 100

A. DRAME

modna trgovina — NOVOMESTO

vključno priporoča krasno izbiro modernih

damskih klobukov

najnovejše dunajske modele, forme in nakit.

Vedno v zalogi vsi modni predmeti
najfinejše volneno zimsko blago.

2% Rdečemu Križu. 97-3-1

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄ %

1-0-27

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.